

Nederlandse technische afspraak

NTA 8023-2

(nl)

Maatschappelijke zorg - Informatiearchitectuur
in de jeugdsector - Deel 2: Elektronisch
berichtenverkeer (EBV)

Social care - Information architecture within the
youth sector - Part 2: Electronic message
exchange (EBV)

ICS 03.020; 35.240.70

februari 2010

Beleidscommissie 303 "Informatievoorziening in de zorg"

Apart from exceptions provided by the law, nothing from this publication may be duplicated and/or published by means of photocopy, microfilm, storage in computer files or otherwise, which also applies to full or partial processing, without the written consent of the Netherlands Standardization Institute.

The Netherlands Standardization Institute shall, with the exclusion of any other beneficiary, collect payments owed by third parties for duplication and/or act in and out of law, where this authority is not transferred or falls by right to the Reproduction Rights Foundation.

Auteursrecht voorbehouden. Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van het Nederlands Normalisatie-instituut niets uit deze uitgave worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, microfilm, opslag in computerbestanden of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op gehele of gedeeltelijke bewerking.

Het Nederlands Normalisatie-instituut is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor veeveelvoudiging te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden, voor zover deze bevoegdheid niet is overgedragen c.q. rechtens toekomt aan de Stichting Reprerecht.

Although the utmost care has been taken with this publication, errors and omissions cannot be entirely excluded. The Netherlands Standardization Institute and/or the members of the committees therefore accept no liability, not even for direct or indirect damage, occurring due to or in relation with the application of publications issued by the Netherlands Standardization Institute.

Hoewel bij deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Het Nederlands Normalisatie-instituut en/of de leden van de commissies aanvaarden derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade, ontstaan door of verband houdend met toepassing van door het Nederlands Normalisatie-instituut gepubliceerde uitgaven.

Inhoud

Voorwoord	2
1 Onderwerp en toepassingsgebied	5
2 Normatieve verwijzingen	5
3 Termen en definities	6
4 Afkortingen	6
5 EBV-architectuur	7
5.1 Algemeen	7
5.2 Lagen in de EBV-architectuur	7
5.3 Bedrijfstransacties, bedrijfsdocumenten en bijlagen.....	8
5.4 Interactieproces.....	8
5.5 Gegevensdefinities en gegevenselementen	9
5.6 Communicatieprotocol en bericht.....	10
5.7 Documentformaat.....	10
5.8 Overeenkomsten tussen ketenpartners	10
6 Eisen	11
6.1 Eisen aan partijen.....	11
6.2 Voldoen aan de architectuur.....	11
6.3 Voldoen aan gegevenswoordenboeken.....	11
Bijlage A (informatief) Voorbeelden van architectuurcomponenten uit de jeugdbeschermingsketen	12
Bijlage B (informatief) Voorbeeld van een ebMS-envelop	26
Bijlage C (informatief) Ketenprocessen in de drie jeugdketens	28
Bibliografie	31

Voorwoord

Deze NTA is meerdelig en beschrijft een aantal toepassingen van informatiearchitectuur in de jeugdsector.

Deel 0 bevat algemene bepalingen die van toepassing zijn op alle onderliggende delen.

Deel 1 bevat de landelijke verwijzingsindex risicojongeren.

Deel 2 bevat elektronisch berichtenverkeer in drie jeugdketens: jeugdzorgketen, jeugdbeschermingsketen, jeugdstrafrechtketen.

In drie jeugdketens, de jeugdzorgketen, de jeugdbeschermingsketen en de jeugdstrafrechtketen, die respectievelijk zijn gericht op zorg, bescherming en het aanpakken en bijstellen van crimineel gedrag van jeugdigen, is effectieve uitwisseling van informatie tussen alle partijen die zich met de bovenstaande taken bezighouden een absolute noodzaak. Daarenboven gaan die ketens in steeds sterkere mate gebruikmaken van centrale ketenvoorzieningen zoals verwijzingsindexen, casusoverlegssystemen, cliëntvolgsystemen en ketenmeetinstrumenten. De kwaliteitseisen tijdigheid, volledigheid en juistheid zijn bij al deze uitwisselingen belangrijk. Daarom zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van elektronische gegevensuitwisseling tussen de betrokken partijen.

Geen enkele organisatie is in de genoemde ketens een opzichzelfstaande entiteit. Organisaties hebben naast hun interne processen en de daarmee gepaard gaande interne informatie-uitwisseling altijd ook (in meer of mindere mate) te maken met het uitwisselen van informatie met andere organisaties en ketenvoorzieningen. Veel van die uitwisselingen zijn gebaseerd op bilaterale afspraken die twee organisaties met elkaar maken of op de interface die een bepaalde ketenvoorziening aanbiedt. Ze zijn veelal gericht op het ondersteunen van een bepaald proces in een heel specifieke context. Het komt meer dan eens voor dat twee organisaties verschillende uitwisselingen met elkaar hebben via verschillende interfaces. Een enkele organisatie kan ook verschillende interfaces hebben met verschillende organisaties en ketenvoorzieningen.

Zolang de informatie-uitwisseling is gebaseerd op het oversturen van papieren documenten ligt de complexiteit van de gegevensuitwisseling vooral in afspraken over de inhoud en het proces. Eisen aan de vorm kunnen een rol spelen (bijvoorbeeld bij gebruik van standaardformulieren) maar uiteindelijk zal een mens de uitgewisselde informatie interpreteren en opnemen in de eigen interne systemen en processen.

Ook uitwisseling via ongestructureerde e-mailberichten volgt in grote lijnen het bovenstaande proces. De 'drager' van de informatie is weliswaar elektronisch, maar de interpretatie is nog steeds afhankelijk van mensen.

Veel vormen van informatie-uitwisseling zijn echter structureel en reproduceerbaar en hangen samen met diensten die organisaties onderling en aan hun cliënten bieden. Bij een steeds verder voortschrijdende digitalisering van de eigen werkstromen ontstaat de noodzaak om zoveel mogelijk handmatige verwerkingslagen te vervangen door geautomatiseerde verwerking. De afspraken over de interfaces die organisaties met elkaar moeten maken om interoperabiliteit te bereiken worden dan wel complexer, zowel qua techniek en organisatie als qua semantiek. Die aspecten moeten allemaal op elkaar zijn afgestemd. Definities van de betekenis van gegevens, afspraken over welke informatie er in de bedrijfsdocumenten of -berichten wordt uitgewisseld en over het verloop van de interacties moeten expliciet en eenduidig met elkaar worden vastgesteld. Dat kan uiteraard per proces of per systeem, maar het loont voor een organisatie om voor meer interactieprocessen samen met de partners dezelfde standaarden te hanteren.

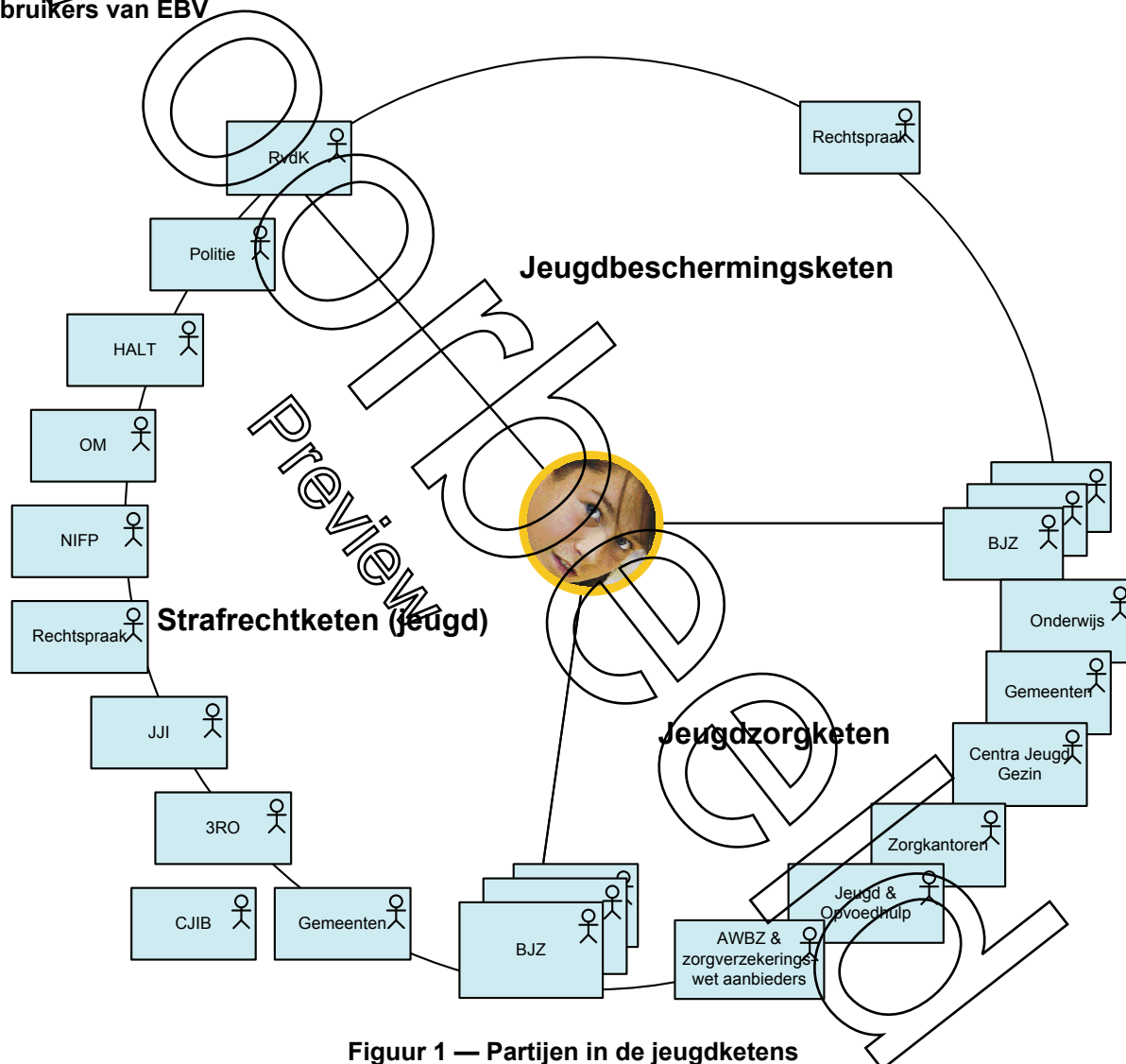
Dat laatste is ook onderkend door de partijen in de jeugdketens. De afspraak in die ketens is dan ook om gezamenlijk een 'set' standaarden voor elektronische gegevensuitwisseling vast te stellen en die bij elke uitwisseling (zowel in complexe ketenprocessen als in enkelvoudige uitwisselingen) toe te passen. Deze verzameling standaarden en afspraken voor elektronische gegevensuitwisseling wordt in deze NTA 'EBV' genoemd (wat staat voor elektronisch berichtenverkeer), naar analogie met eenzelfde soort 'set' afspraken in diverse justitiële en politieke ketens, waarin veel partners in de jeugdketens ook participeren.

Waarvoor is EBV?

EBV is nodig om in de jeugdketens te komen tot interoperabiliteit, tot een doelmatige inzet van middelen en mensen en tot een effectieve en efficiënte werking van de processen en diensten binnen deze ketens. Bij een eensgezinde aanpak draagt EBV bij tot

- verkorting van doorlooptijden;
- verbetering van inhoudelijke kwaliteit;
- verhoging van doelmatigheid;
- versteviging van de informatiepositie van de ketenpartners.

Gebruikers van EBV

Figuur 1 — Partijen in de jeugdketens

OPMERKING Bron: *Referentiearchitectuur Jeugdketens* [8]

Tot de gebruikers van EBV worden alle partijen gerekend die op de een of andere manier participeren in het leidende ketenproces van de jeugdsector en in de deelprocessen en -activiteiten van de jeugdzorgketen, de jeugdbeschermingsketen en de jeugdstrafrechtketen, en die uit hoofde van die participatie gegevens met andere partijen in die ketens digitaal moeten uitwisselen. In bovenstaand schema (dat niet normatief is en geen uitputtende opsomming van het gehele jeugddomein pretendeert te zijn) staan die partijen opgesomd

en gegroepeerd per keten waarin ze participeren. Sommige partijen, zoals de bureaus Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming, participeren in meer dan één jeugdketen (in bijlage C zijn uitgewerkte schema's van de ketens opgenomen waaruit dit blijkt).

Behalve deze partijen worden ook alle centrale ketenvoorzieningen die een ondersteunende rol hebben bij de informatievoorziening in de drie genoemde ketens geacht EBV volledig te ondersteunen waar het gaat om gegevensuitwisseling in het kader van deze drie ketens. Hiertoe behoren onder meer:

- diverse casusoverlegsysteem (waaronder Justitieel Casusoverleg-supportsysteem (JCO-ss), CasusOverleg Bescherming Ondersteunend Systeem (COBOS), Generiek Casusoverleg Ondersteunend Systeem (GCOS));
- ketenmanagementinformatiesystemen (waaronder Kind In Beeld (KIB));
- lokale en centrale verwijzindexen (waaronder de Verwijzindex Personen (VIP), het Justitieel Documentatie Systeem (JDS), lokale signaleringssystemen en de verwijzindex risicojongeren (VIR));
- cliëntvolgsystemen.

Doelstelling NTA 8023-2

Het doel van NTA 8023-2 is om de architectuur van de gegevensuitwisseling conform EBV te beschrijven en de voor het realiseren van elektronische gegevensuitwisseling verplichte architectuurbouwstenen vast te leggen in een normatief document.

Projectgroep

De projectgroep die NTA 8023-2 tot stand heeft gebracht bestond uit de volgende organisaties:

- Raad voor de Kinderbescherming (RvdK, opdrachtgever);
- MOgroep Jeugdzorg;
- Justitiële Informatiedienst (JustiD);
- politie via de voorziening tot samenwerking Politie Nederland (vtsPN).

Vanuit NEN werd de projectgroep begeleid door:

De heer D. Schutijser, consultant NEN-Gezondheidszorg.

Maatschappelijke zorg – Informatiearchitectuur in de jeugdsector – Deel 2: Elektronisch berichtenverkeer (EBV)

1 Onderwerp en toepassingsgebied

Dit deel van de NTA beschrijft de architectuur en de daarin afgesproken en normatief toe te passen standaarden voor het inrichten van elektronische gegevensuitwisseling tussen ketenpartners onderling en tussen ketenpartners en centrale ketenvoorzieningen in drie jeugdketens: jeugdzorgketen, jeugdbeschermingsketen, jeugdstrafrechtketen. Deze architectuur en het genoemde toepassingsgebied zijn opgenomen in *Referentiearchitectuur Jeugdketens* [8].

Gebruik van EBV bij alle gewenste en noodzakelijke elektronische koppelingen in het kader van deze drie ketens heeft verschillende voordelen:

- ketenpartners kunnen een eenduidig koppelvlak in de eigen organisatie neerzetten waarmee ze steeds sneller de voorgenomen koppelingen kunnen realiseren (snellere 'time to market');
- er is tussen organisaties minder afstemming nodig over de aard en aanpak van een koppeling;
- ketendoelstellingen als snelheid, volledigheid en juistheid worden beter ingevuld;
- interactie tussen partijen wordt gefaciliteerd zonder afhankelijkheid van systemen van andere partijen.

EBV is geen systeem, maar een verzameling standaarden met omliggende ontwikkelmethoden en beheer voor het beheersbaar en gecontroleerd implementeren en onderhouden van elektronische gegevensuitwisseling. EBV is gebaseerd op internationale open standaarden voor eBusiness en eGovernment. Een belangrijk deel van die standaarden is gebaseerd op het ebXML-framework, een raamwerk voor elektronisch zakendoen dat wereldwijd wordt toegepast in het bedrijfsleven en bij overheden. Een verdere uitleg staat in hoofdstuk 5.

Deze NTA bevat niet alle verplaatste architectuurbouwstenen (standaarden). De meeste zijn beschikbaar via internet. De relevante URL's worden in dit document bij de behandeling van die bouwstenen gegeven.

De verschillende bouwstenen zijn geen statische standaarden. Vooral bij de gegevenswoordenboeken gaat het niet zozeer om statische gegevensverzamelingen die tot standaard zijn verheven, maar ook om de methodiek waarmee deze gegevenswoordenboeken worden ontwikkeld en beheerd en de wijze waarop ketenpartners in staat worden gesteld gebruik te maken van geïntegreerde, herbruikbare gegevens en gegevensgroepen in de onderlinge gegevensuitwisseling. De NTA en de gepubliceerde versies van de standaarden (waaronder de gegevenswoordenboeken) vormen samen het normatieve kader.

De wijze waarop ketenpartners hun interne processen en ondersteunende ICT-voorzieningen inrichten valt buiten het toepassingsgebied van deze NTA.

Ook buiten het toepassingsgebied van deze NTA, maar randvoorwaardelijk voor het gebruik van elk communicatieprotocol (dus ook het protocol dat voor de jeugdketens is vastgesteld), is de feitelijke gegevenscommunicatievoorziening. In de jeugdketens is er bijvoorbeeld aan de kant van jeugdzorg het gemeenschappelijke beveiligde besloten netwerk 'jeugdzorgnet', aan de kant van justitie het 'justitienet' en aan de kant van de politie het 'politienet'. Voor communicatie tussen deze netwerken en met sommige andere ketenpartners wordt daarnaast gebruikgemaakt van andere overheidsnetwerken of van beveiligde internetverbindingen.

2 Normatieve verwijzingen

De volgende documenten waarnaar is verwezen zijn onmisbaar voor de toepassing van dit document. Bij gedateerde verwijzingen is alleen de aangehaalde versie van toepassing. Bij ongedateerde verwijzingen is de laatste versie van het document (met inbegrip van wijzigingsbladen) waarnaar is verwezen van toepassing.

NTA 8023-0	<i>Maatschappelijke zorg – Informatiearchitectuur in de jeugdsector – Deel 0: Algemene bepalingen</i>
NEN-ISO/IEC 11179-1:2004	<i>Information technology – Metadata registries (MDR) – Part 1: Framework</i>
NPR-ISO/TS 15000-2:2004	<i>Electronic Business eXtensible Markup Language (ebXML) – Part 2: Message service specification (ebMS)</i>
NPR-ISO/TS 15000-5:2005	<i>Electronic Business eXtensible Markup Language (ebXML) – Part 5: ebXML Core Components Technical Specification, Version 2.01 (ebCCTS)</i>
OASIS prd-UBL-NDR-2.0	<i>Universal Business Language (UBL) Naming and Design Rules, 2006</i> http://docs.oasis-open.org/ubl/prd-UBL-NDR-2.0.pdf
OASIS ebxmlbp-v2.0.4-Spec-os-en	<i>ebXML Business Process Specification Schema Technical Specification v2.0.4, 2006</i> http://docs.oasis-open.org/ebxml-bp/2.0.4/OS/spec/ebxmlbp-v2.0.4-Spec-os-en.pdf
Network Working Group RFC 2045	Freed, N en Borenstein, N., <i>Multipurpose Internet Mail Extensions (MIME) – Part One: Format of Internet Message Bodies, november 1996</i> http://www.ietf.org/rfc/rfc2045.txt
Network Working Group RFC 2616	Fielding, R., Gettys, J., Mogul, J., Frystyk, H., Masinter, L., Leach, P. en T. Berners-Lee, <i>Hypertext Transfer Protocol, HTTP/1.1, juni 1999</i> http://www.ietf.org/rfc/rfc2616.txt
W3C Note 08 May 2000	<i>Simple Object Access Protocol (SOAP) 1.1</i> http://www.w3.org/TR/2000/NOTE-SOAP-20000508/
W3C Note 11 December 2000	<i>SOAP Messages with Attachments</i> http://www.w3.org/TR/2000/NOTE-SOAP-attachments-20001211
W3C Recommendation 6 October 2000	<i>Extensible Markup Language (XML) 1.0 (Second Edition)</i> http://www.w3.org/TR/2000/REC-xml-20001006
W3C Recommendation 28 October 2004	<i>XML Schema Part 1: Structures Second Edition</i> http://www.w3.org/TR/xmlschema-1/
W3C Recommendation 28 October 2004	<i>XML Schema Part 2: Datatypes Second Edition</i> http://www.w3.org/TR/xmlschema-2/

3 Termen en definities

Voor de toepassing van dit deel van NTA 8023 gelden de algemene termen en definities en de termen en definities uitsluitend voor deel 2, zoals gegeven in NTA 8023-0.

4 Afkortingen

Voor de toepassing van dit deel van NTA 8023 gelden de algemene afkortingen en de afkortingen uitsluitend voor deel 2, zoals gegeven in NTA 8023-0.

5 EBV-architectuur

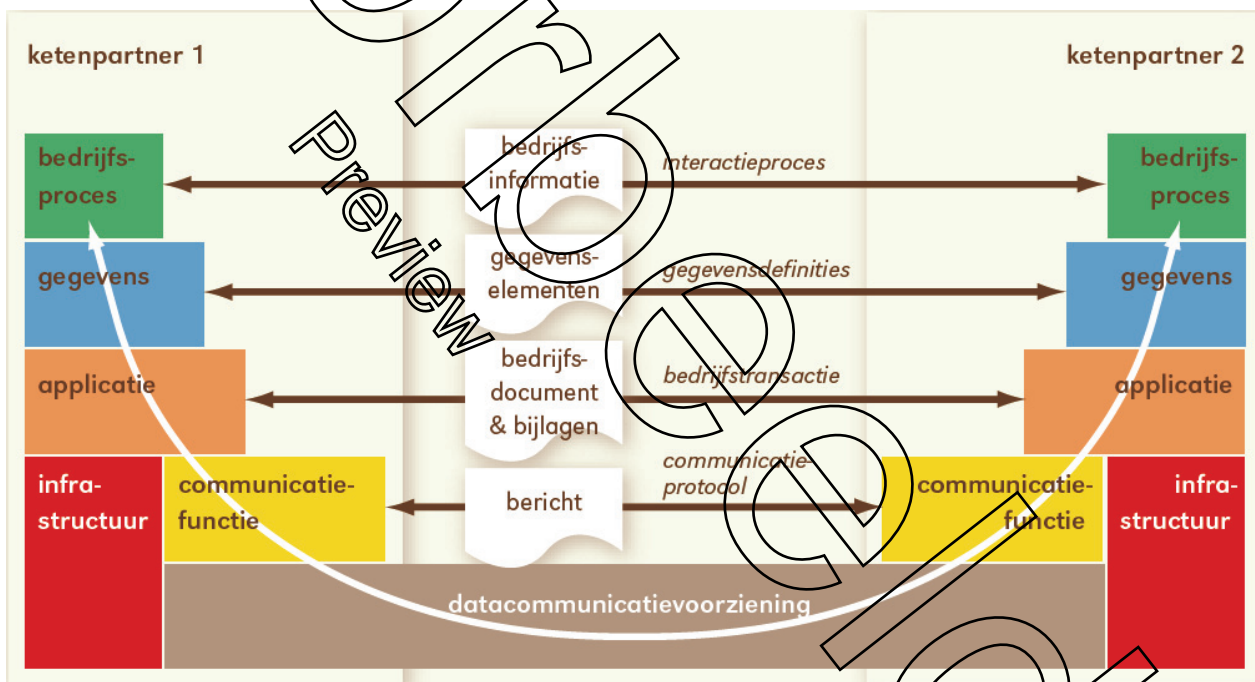
5.1 Algemeen

De architectuur voor uitwisseling in de jeugdketens is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- semantische, technische en organisatorische interoperabiliteit;
- aansluiting bij internationale en nationale standaarden, en bij standaarden uit nabijgelegen ketens;
- hantering van een lagenmodel;
- samenhang met de NORA.

5.2 Lagen in de EBV-architectuur

Voor de architectuur van de elektronische gegevensuitwisseling in de jeugdketens moet een gelaagde structuur worden gehanteerd. De gehanteerde lagenstructuur is weergegeven in figuur 2. Dit model is een variant op standaardreferentiemodellen voor elektronische uitwisseling in ketens als Open-edi [1], de UN/CEFACT Modelling Methodology [9] en het OASIS ebXML Business Process Specification Schema Technical Specification. Het benoemt lagen in uitwisseling tussen ketenpartners, waarover ketenpartners onderling afspraken maken. Deze NTA definieert deze lagen, de daarvoor geldende afspraken in de jeugdketens en de standaarden die per laag worden toegepast.

Figuur 2 — Lagen in elektronische uitwisseling

Het model onderscheidt onder meer objecten in de interne organisatie van ketenpartners (zoals bedrijfsprocessen, gegevens, applicaties, communicatiefunctie). Deze objecten worden verondersteld aanwezig te zijn, maar vallen buiten het toepassingsgebied van deze NTA. De EBV-architectuur richt zich namelijk uitsluitend op de uitwisseling tussen organisaties en de objecten die daarbij een rol spelen. In de e-overheid zijn soortgelijke concepten, vanuit het perspectief van dienstgerichte architectuur, ontwikkeld in de NORA [7].

ALTIJD DE ACTUELE NORM IN UW BEZIT HEBBEN?

Nooit meer zoeken in de systemen en uzelf de vraag stellen:
'Is NTA 8023-2:2010 nl de laatste versie?'

Via het digitale platform NEN Connect heeft u altijd toegang tot de meest actuele versie van deze norm. Vervallen versies blijven ook beschikbaar. **U en uw collega's** kunnen de norm via NEN Connect makkelijk raadplagen, online en offline.

Kies voor slimmer werken en bekijk onze mogelijkheden op www.nenconnect.nl.

Heeft u vragen?

Onze Klantenservice is bereikbaar maandag tot en met vrijdag, van 8.30 tot 17.00 uur.

Telefoon: 015 2 690 391

E-mail: klantenservice@nen.nl

